

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 15. listopada 2011r.

PS-KNPS3.9421.47.2011

W P Ł Y N Ę Ł O	
Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu	
WYDZIAŁ NADZORU I KONTROLI	
14 -12- 2011	
liczba załączników	
podpis	(1)

Pani
Lucyna Nowak
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
Aleja Wojska Polskiego 1
58-400 Kamienna Góra

Na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art.126 i art.127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., nr 175, poz. 1362, ze zm.), § 7 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543, ze zm.), art. 9 ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie żywienia" (Dz. U. z 2005 r., Nr 267, poz. 2259 ze zm.) oraz Zarządzenia Nr 225 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 26 lipca 2011 r. w sprawie kontroli zewnętrznych prowadzonych przez Wojewodę Dolnośląskiego Zespół Kontrolny Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził w dniach 27–28 września 2011r. kontrolę doraźną w kierowanym przez Panią Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze.

Zakres tematyczny kontroli obejmował realizację niektórych zadań wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej tj.: zgodność zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi cyt. ustawą, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Ponadto kontrolą objęto realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie żywienia”. Podpisany przez Panią w dniu 19 października 2011r. protokół kontroli zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną podczas kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia. Kontrolą objęto okres od 01.01.10r. do dnia kontroli.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Dyrektor MOPS w Kamiennej Górze spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Także pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

Jednym ze świadczeń, które mogą być przyznane w ramach pomocy społecznej jest zasiłek celowy. Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, zasiłek celowy może zostać przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek celowy należy do fakultatywnych form pomocy społecznej, bowiem w odróżnieniu od form obowiązkowych organ właściwy może, lecz nie musi go przyznać w przypadku ustalenia, że występują przesłanki wymienione w art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W 2011r. w miesiącach IV-VI MOPS w Kamiennej Górze wydał 5 decyzji odmawiających przyznania zasiłku celowego z powodu braku środków. W 2 przypadkach osoby wniosły odwołanie do organu II instancji. Na dzień kontroli – postępowanie w SKO nie zakończyło się. W przypadku wydawania decyzji odmawiających przyznania pomocy w formie zasiłku celowego na zakup opału i na wykupienie leków (sprawa nr 4.B.M. – decyzja Nr MOPS-GJ-81216/81214/8129/1/2011 z dn.24.02.11r.) Ośrodek brał pod uwagę cele pomocy społecznej określone w ustawie, a także możliwości finansowe organu w zakresie udzielenia pomocy. Z uzasadnienia decyzji wynikało, że MOPS uwzględnił sytuację osoby ubiegającej się o przyznanie pomocy, zaangażowanie w zakresie współdziałania w rozwiązaniu trudnej sytuacji życiowej oraz wysokość udzielonej rodzinie pomocy ze środków pomocy społecznej. Ponadto szczegółowo określił jakie środki posiadał do dyspozycji na udzielenie pomocy w formie zasiłków celowych, wskazał przewidzianą liczbę rodzin wymagających wsparcia na dany rok oraz zamieścił kryteria, które zostały ustalone przy przyznawaniu zasiłków celowych na dofinansowanie do zakupu opału (zasady udzielania pomocy w formie zasiłku celowego na dofinansowanie do zakupu opału na okres grzewczy 2010/2011) i pokrycie kosztów leków i leczenia (Zarządzenie Nr 20/2009r. Dyrektora MOPS w Kamiennej Górze z dnia 22 grudnia 2009r. w sprawie zasad przyznawania zasiłku celowego na pokrycie kosztów leków i leczenia, które weszło w życie z dniem 01.01.2010r.).

Odnosząc się do treści ww. Zarządzenia Wydział Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego stoi na stanowisku, iż przyznając osobie uprawnionej zasiłek celowy za leki w decyzji należy określić termin dla strony do przedstawienia faktury potwierdzającej ich zakup za wskazaną kwotę. W przypadku braku takiego dokumentu należy wszcząć postępowanie zgodnie z zapisami art. 104 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

Aneksiem Nr 1/2010 z dnia 22 kwietnia 2010 r. do Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze z dnia 10.04.08r. wprowadzona została Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W Sekcji zatrudnione są dwie osoby, będące pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Osoby te zatrudnione są na stanowisku urzędniczym i nie mają uprawnień do przeprowadzania wywiadów środowiskowych.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r., nr 175, poz. 1362, ze zm.) udzielenie pomocy w formie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom, które nie są w stanie go sobie zapewnić, jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Zadania własne obowiązkowe są finansowane ze środków własnych gminy. Ustawa z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005 r., Nr 267, poz. 2259 ze zm.) nie zwalnia gmin z wykonywania zadań, o których mowa wyżej, ale w znacznym stopniu wspiera je finansowo w ich realizacji. Na podstawie art. 14 ust. 1 ww. ustawy gmina może otrzymać dotację, jeżeli udział środków własnych gminy wynosi 40% przewidywanych kosztów realizacji zadania. Wojewoda może wyrazić zgodę na zwiększenie dotacji pod warunkiem, że wysokość środków własnych gminy nie może być mniejsza niż 20% przewidzianych kosztów realizacji zadania (art. 14 ust. 2). Wojewoda, jako organ sprawujący nadzór nad wykorzystaniem środków z budżetu państwa, szczegółowo analizuje wnioski o dotacje. W przypadku odmowy obniżenia udziału procentowego gminy w Programie wskazuje powody, dla których nie uznał wniosku o zmniejszenie wkładu własnego gminy.

Przyznanie dotacji celowej gminie miejskiej Kamienna Góra na realizację programu wieloletniego „Pomoc państwa z zakresie dożywiania” na 2011 rok nastąpiło po analizie: Uchwały budżetowej Gminy określającej udział środków własnych na realizację zadań Gminy z zakresu pomocy społecznej, w tym na realizację Programu; informacji o występujących w Gminie potrzebach, z uwzględnieniem liczby osób wymagających tej formy pomocy oraz

kalkulacji kosztów realizacji tego zadania, z uwzględnieniem wielkości środków przewidzianych w ustawie budżetowej na realizację programu. Zgodnie z Porozumieniem zawartym w dniu 16.03.11r. pomiędzy Wojewodą Dolnośląskim a Burmistrzem Miasta Kamiennej Góry Gminie przyznano dotację celową na realizację w roku 2011 programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w wysokości 171 000 zł. Aneksiem Nr 1 z dnia 24.05.11r. do ww. Porozumienia zwiększona została kwota dotacji celowej do wysokości 193 000 zł. Na podstawie Aneksu Nr 2 z dnia 28.07.11r. do przedmiotowego Porozumienia Gmina otrzymała zwiększenie dotacji do wysokości 238 000 zł.

W toku postępowania kontrolnego ustalono, że w 2011 roku (do dnia kontroli) Ośrodek wydał 53 decyzje odmowne w zakresie objęcia pomocą w formie dożywiania z powodu braku środków finansowych. Odwołanie do SKO złożyło 5 osób. Organ II instancji utrzymał w mocy 1 decyzję Ośrodka, postępowanie w pozostałych sprawach na dzień kontroli nie zakończyło się. W uzasadnieniach decyzji odmawiających stronie pomocy w formie jednego gorącego posiłku dziennie Ośrodek przedstawiał aktualną sytuację osobistą i dochodową wnioskodawcy, wskazywał przepisy określające sposób ustalenia dochodu strony, zasady przyznawania pomocy z programu rządowego oraz indywidualną ocenę sytuacji osobistej i materialnej osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia. Cytując zapisy art. 3 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej organ I instancji wskazywał na ograniczoną ilość środków finansowych na realizację pomocy w formie posiłku lub zasiłku celowego na zakup żywności z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na 2011 rok, wskazując ich zaplanowaną kwotę w budżecie, kwotę wykorzystania na dany okres rozliczeniowy oraz liczbę osób objętych pomocą.

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze wyjaśniła, że „Praktycznie od początku roku 2011 na spotkaniach z p. Burmistrzem i Skarbnikiem Miasta informowała o ograniczonej ilości środków finansowych na realizację świadczeń w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Podczas tych spotkań p. Burmistrz wskazywał na konieczność zdecydowanego ograniczenia ilości przyznawanych świadczeń, gdyż budżet miasta nie będzie w stanie wygospodarować dodatkowych środków”. Dyrektor Ośrodka w wyjaśnieniach z dnia 08.11.11r. potwierdziła, że w bieżącym roku zabezpieczono środki finansowe na pokrycie kosztów dożywiania dzieci z terenu miasta Kamienna Góra, które kwalifikowały się do pomocy w ramach Programu. Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze współpracuje z miejscowym Bankiem Żywności oraz Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, które wydają dla klientów Ośrodka produkty żywnościowe o szerokim asortymencie (mąka, mleko, cukier, kasza, ryż, makaron, sery, konserwy, gotowe zupy w puszkach, produkty dla dzieci i inne).

Pismem z dnia 12.09.11r. nr KS.302-01.16/2011 Dyrektor MOPS wystąpiła do Burmistrza Miasta Kamiennej Góry o zwiększenie planu wydatków budżetowych na 2011 r. m.in. w rozdziale 85214 § 3110 – zasiłki celowe, wkład własny gminy do programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania – zwiększenie o kwotę 120 000 zł. W uzasadnieniu Dyrektor Ośrodka wskazała, że „W związku z koniecznością uregulowania zobowiązań za 2010 rok ze środków zaplanowanych na wydatki roku bieżącego w wysokości 71.919,38 zł brak jest środków na przyznanie zasiłków na zakup opału dla podopiecznych MOPS w zbliżającym się sezonie zimowym. Ponadto w roku bieżącym znacznie wzrosła liczba osób korzystających z gorących posiłków i należy zabezpieczyć osoby najbardziej potrzebujące w okresie jesienno-zimowym”. W związku z powyższym Burmistrz Miasta we wniosku z dnia 12.09.11r. wystąpił o zwiększenie dotacji celowej w 2011r., zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, o kwotę 146 000 zł, wskazując przy tym 30% udział środków własnych gminy tj. kwotę 174 000 zł. Po przeprowadzeniu analizy sytuacji finansowej gminy Wojewoda Dolnośląski nie zastosował wobec gminy miejskiej Kamienna Góra art. 14 ust. 2 cyt. ustawy.

Na dzień kontroli w aktach sprawy nr 8.B.N. znajdowała się decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Jeleniej Górze, utrzymująca w mocy zaskarżoną decyzję organu

I instancji orzekającą o odmowie przyznania pomocy w formie jednego gorącego posiłku dziennie w miesiącu VIII.2011r. Z uzasadnienia decyzji wynika, że „świadczenia w postaci gorących posiłków udzielane są w ramach tzw. uznania administracyjnego, co oznacza, że organ pomocy społecznej ma obowiązek dokonać indywidualnej oceny sytuacji osobistej i materialnej osoby ubiegającej się o przyznanie świadczeń oraz nawet w przypadku spełnienia przez wnioskodawcę wymogów ustawowych nie ma bezwzględnego obowiązku udzielenia wnioskowanej pomocy. Uznanie administracyjne oznacza, że nie wszystkie potrzeby i nie w pełnej wysokości będą każdorazowo zaspokajane przez organy pomocy społecznej. (...) Uznanie administracyjne obejmuje również prawo organu do oceny hierarchii zgłaszanych potrzeb, które należy wziąć pod uwagę w kontekście ogólnej liczby osób ubiegających się o pomoc oraz zgłoszonych przez nich żądań”. SKO dostrzegło trudną sytuację materialną Skarżącego. Uznało jednak, że organ pierwszej instancji odmawiając Stronie przyznania wnioskowanego świadczenia, nie przekroczył granic uznania administracyjnego. W związku z tym Samorządowe Kolegium Odwoławcze nie znalazło podstaw do uchylenia decyzji pierwszoinstancyjnej odmawiającej przyznania Stronie świadczenia z pomocy społecznej w formie jednego gorącego posiłku dziennie w miesiącu VIII.11r.

Z przepisów ustawy o pomocy społecznej wynika, że pomoc doraźna albo okresowa w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić (art. 48 ustawy). Z kolei zapisy ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, wskazują m.in. o zapewnieniu posiłku osobom jego pozbawionym, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym. W związku z tym, że zapewnienie posiłku osobom wymagającym takiego wsparcia należy do obowiązkowych zadań własnych gminy, a wyżej wymienione przepisy potwierdzają potrzebę udzielenia takiej pomocy, w ocenie organu kontrolnego żadna z uprawnionych osób nie powinna być pozbawiona tej elementarnej potrzeby bytowej. Biorąc pod uwagę ilość wydanych decyzji odmownych w zakresie objęcia pomocą w formie dożywiania z powodu braku środków finansowych przez MOPS w Kamiennej Górze w bieżącym roku wątpliwości Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego budzi rozeznanie Gminy w zakresie potrzeb na dożywianie w roku 2011.

Ponadto w toku kontroli ustalono, że Rada Gminy nie podjęła uchwały, o której mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w sprawie warunków odpłatności za pomoc w formie posiłku, w której określa się warunki odpłatności za dożywianie przyznawane w ramach programu dla osób, których dochód przekracza 150%. Ponadto stwierdzono, że sposób doręczania decyzji administracyjnych w przypadku przyznawania zasiłków celowych oraz pomocy w formie gorącego posiłku dziennie osobom w ramach programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" nie zawsze był zgodny z art. 39 i art. 46 k.p.a. Ustalono także, iż w kilku przypadkach (wskazanych w protokole) z osobami ubiegającymi się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny nie sporządzono aktualizacji wywiadu środowiskowego lecz uzupełniono wcześniejszy wywiad o informacje dot. planowanej pomocy na rzecz osoby/rodziny i zatwierdzono plan pomocy. Osoba ubiegająca się o świadczenie nie podpisała części wywiadu, która winna być sporządzona przez pracownika socjalnego wspólnie ze stroną.

W związku z przeprowadzoną kontrolą oraz stwierdzonymi nieprawidłowościami Wydział Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przesyła do realizacji następujące zalecenia:

1. Przedsięwziąć działania zmierzające do podjęcia uchwały w sprawie warunków odpłatności za pomoc w formie posiłku, określając warunki odpłatności za dożywianie przyznawane

w ramach programu dla osób/rodzin, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Podstawa prawna: art. 6 ust 2 ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.)

Termin realizacji: niezwłocznie.

2. Decyzje administracyjne doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczenia korespondencji przez pracowników dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

3. W przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządzać aktualizacje rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362, ze zm.)

Termin wykonania: na bieżąco.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity z 2009r., Dz. U. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) dyrektor jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorothea Grzybowska
Z-CIA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Krzysztof Świątek
Burmistrz Miasta Kamiennej Góry
Urząd Miasta
Pl. Grunwaldzki 1, 58-400 Kamienna Góra
2. a/a